

Hoel anså tyskerne for fiender

Professor Monrad-Krohn håper at Universitetsstriden vil bli belyst

I fredagens rettsmøte i Adolf Hoel-saken ble det avhørt ytterligere to vitner, og for øvrig gikk dagen med til dokumentasjon av Hoels fortsatte forklaring. Så sant det ikke melder seg flere vitner regner man med å kunne begynne med prosedyren i løpet av formiddagen.

Etter at Thorvald Larsen hadde forklart seg om Aula-brannen, uten at det fremkom noe vesentlig nytt, fikk professor Monrad-Krohn for tredje gang ordet til vitneforklaring. Han gikk skarpt imot professor Schjelderups redegjørelse, og kritiserte også professor Molland. Disse to levde fremdeles i selvsørlig på bekostning av dekanene, og da er det på tide at de blir satt på plass. Vitnet ville ikke ha odiose og uriktige beskyldninger sittende på seg, og håpet at Det Akademiske Kollegium ville ta saken opp og få den belyst.

Av dokumentasjonen fremgikk det at dekanene, som fortsatte sine hemmelige møter etter stengningen, gikk inn for å få friggitt og hjemsendt de arresterte studenter, for å hindre gjenåpning av Universitetet og beskytte Universitetet mot rekvirering til tyske formål, samt for å bevare legatfondene. Hoel støttet dem i dette arbeidet, ble det påpekt.

I et brev fra professor W. Wernerskiöld til retten heter det bl. a. at Hoel også anså tyskerne for fiender, og han arbeidet på alle måter for Universitetets beste. Aksjonsutvalget representerte ikke Universitetet, mente professor Wernerskiöld.

I sin fortsatte redegjørelse kom Hoel inn på sine økonomiske forhold, og forklarte seg deretter om sine bestrebelser for å hindre at NS-studenter skulle få adgang til de «lukkede» studier. Han mente at hans forhold til studentene var godt. Hoels forklaring vil bli avsluttet i formiddag.

*

Fra forskjellig hold er det fremkommet spørsmål om hvem som gav ordre til Aula-brannen, og om det i det hele tatt stod ansvarlige folk bak. Av et vitne i Hoel-saken, sangeren Svein Bruun, er det blitt fremholdt at «det ytre apparat» i det illegale «pressedirektoratet» stod ansvarlig, og at Koordinasjonskomitéen var blitt orientert på forhånd. Til dette opplyste vitnet Tore Gjelsvik, som var sekretær i KK, at komitéen ikke var orientert på forhånd.

I tillegg til dette kan Morgenbladet opplyse at noe slikt «direktorat» ikke eksisterte. På den tid Aula-brannen fant sted fungerte etter Koordinasjonskomitéens an-

modning to personer som kontaktpersoner mellom komitéen og den illegale presse, hvorav den ene var revisor P. Moen, som flere ganger er nevnt under saken, og som omtales under «Westphalens» forlis. Den andre hadde overhodet ikke hørt planene om å sette fyr på Aulaen omtalt. Det fulle ansvar for ildspåsettelsen hviler derfor på dem som satte på brannen. Noen ordre ovenfra, hverken fra Universitetshold, Hjemmefrontens ledelse eller fra London, kom ikke.

Nr. 117 — 1948

„Gi ikke opp”,
skrev Lous Mohr

Forhåpentlig prosedyre

i Hoel-saken i dag

Morg. (23-)-148

Lørdag ble Adolf Hoel ferdig med sin forklaring for retten, og resten av rettsmøtet gikk med til dokumentasjon. Hvis ikke noe uforutsett inntreffer skulle prosedyren — eller i hvert fall det meste av den — endelig kunne avvikles i dag.

Hoel forklarte seg inngående om sitt arbeid med å få løslatt de arresterte professorer og studenter, og refererte bl. a. en skrivelse fra professor Lous Mohr, hvis sønn var blant de arresterte. Med ordene: «For Guds skyld gi ikke opp, og la ikke hjelpen komme for sent!» gav professoren sin varme tilslutning til Hoels innsats på dette felt, og i samme retning gikk også mange andre uttalelser.

Hoel avsluttet sin forklaring med å minne om de andre store oppgaver, vesentlig i forbindelse med Universitetet, som han arbeidet med under okkupasjonen.

Dommeren: — Forstod De at NS støttet tyskerne?

— Tja, både og — i den utstrekning det var nødvendig for å berge norske interesser.

Hoel hadde ved krigsutbruddet et flott tilbud om å bli leder av de geologiske undersøkelser i Iran, men høsten 1940 avsto han å reise, fordi han mente å ha en plikt til å vareta norske interesser mot tyskerne, spesielt i polartraktene. Han måtte stå som medlem av NS for i det hele tatt å kunne øve noen innflytelse, hevdet han.

Blant de dokumenterte skrivelser var en forklaring fra dr. Hühnhäuser, hvis uttalelser gikk sterkt i tiltaltens favør.

Hoel foreslo flyplasser på Grønland

Motarbeidet ytterliggende NS-tiltak på Universitetet

Adolf Hoel møtte mandag for byretten, tiltalt for å ha latt seg utnevne til prorektor og senere rektor ved Universitetet, for medlemskap i «Kulturrådet» og «Kulturtinget», og for en avisartikkel med tittelen «Min mening om Den norske legion», der han forherliget legions innsats på østfronten. Aktor i saken er o. r. saksfører Ernst Hodneland, og forsvarer h. r. advokat Folkvard Bugge.

Hoel, som opplyste at han for tiden er bonde, erkjente seg ikke straffskyldig. Forsvareren forlangte saken utsatt til det tyske vitnet dr. Hühnhäuser kommer opp fra Tyskland, men dommeren bestemte at hovedforhandlingene kunne begynne.

Aktor karakteriserte Hoel som en aktiv nazist både før og under krigen. Allerede i 1933 stilte han seg som stortingskandidat for NS, og i alle år støttet han partiet med pengebidrag. I et brev til Quisling etter 9. april påpekte han at det burde anlegges flyplasser på Grønland, men påtalemyndigheten er kommet til at Hoel ikke direkte mente å sette tyskerne på en slik plan, selv om han burde skjont at hans idé kunne få konsekvenser.

De fleste av professorene ved Universitetet foretrakk Hoel som prorektor fremfor noen av de andre NS-kandidatene, og det er bevist at han motarbeidet ytterliggende nazitiltak. Men det var likevel bistand til fienden at han tok imot stillingen, og for tyskerne var det viktig å ha en leder av Universitetet som de visste ikke stod på de lovlige myndigheters side.

Det er på det rene at Hoel ikke hadde noe ansvar for Aula-brannen og arrestasjonene av studentene, og at han gjorde sitt beste for å få dem løslatt.

Det er innkalt en rekke vitner, bl. a. en del professorer med tidligere rektor Seip i spissen, og saken ventes å ta minst fjorten dager.